

УДК 616.314-089.23:378.147

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ
ЗА ФАХОМ «ОРТОДОНТІЯ» У ВДНЗУ «УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА
СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ» НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ**

В.Д. Куроєдова, Л.Б. Галич, М.І. Дмитренко, О.М. Макарова

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

**EVALUATION OF E-LEARNING OF "ORTHODONTICS"
SPECIALTY IN HSEIU "UKRAINIAN MEDICAL STOMATOLOGICAL
ACADEMY" AT THE POSTGRADUATE STAGE**

V. Kuroedova, L. Galych, M. Dmytrenko, O. Makarova

HSEIU "Ukrainian Medical Stomatological Academy"

Резюме

Науково-технічний прогрес і широка доступність Інтернет ресурсу та комп'ютерного забезпечення значно розширюють можливість застосування цифрових технологій в навчальному процесі. Для забезпечення високих стандартів післядипломної підготовки на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» широко застосовуються інформаційні, мультимедійні технології та сучасні комп'ютерні діагностичні та тестові програми, що створюють сприятливі умови для оптимізації навчального процесу, формування клінічного мислення, засвоєння практичних навичок і реалізації ідеї самовдосконалення курсантів.

Summery

Technological progress and the widespread availability of Internet resources and computer software greatly extend the applicability of digital technology in the educational process. To ensure the high standards of postgraduate training at the department of postgraduate studding of orthodontists HSEIU "Ukrainian Medical Stomatological Academy" widely used information, multimedia technology and modern computer diagnostic and test programs that create favorable conditions to optimize the learning process, formation of clinical thinking, learning practical skills and self-realization of the idea of students.

Вступ. Вдосконалення післядипломної освіти пов'язане з різними аспектами викладацької діяльності, в тому числі і з використанням в тій чи іншій мірі цифрових ресурсів. Застосування комп'ютерних технологій є обов'язковою умовою сучасної освіти, зокрема у вищих навчальних закладах та на післядипломному етапі підготовки спеціалістів. Першою формою застосування комп'ютерного ресурсу у вищих навчальних закладах були тільки контрольні тестові завдання. Сьогодні, у вирі науково-технічного прогресу, межі застосування комп'ютерних технологій в навчальному процесі безупинно розширюються. На сьогоднішній день широко використовують яскраві, динамічні ілюстраційні мультимедійні матеріали, що сприяють кращому засвоєнню лекційний матеріал. Комп'ютерні технології дозволяють багато разів повторювати цікаві фрагменти, зосереджувати увагу на деталях, крок за кроком опановувати методику клінічних навиків і маніпуляцій.

Поряд з використанням мультимедійних презентацій та учбових відеофільмів на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» використовуються демонстраційні цифрові програми для аналізу 3-D рентген знімків для навчання практичним навикам роботи із сучасним діагностичним обладнанням.

Сучасний лікар – це не тільки ерудований спеціаліст в галузі медицини, але й людина, яка повинна вміти користуватись комп'ютерною технікою для ведення історій хвороб, вміти користуватися інтернетресурсом, користуватися електронними джерелами літератури, представити на високому технічному рівні клінічні випадки та їх аналіз і т.д. Тому на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів запроваджено презентаційну форму захисту історії хвороби, яка, окрім класичного письмового варіанту, передбачає створення мультимедійної презентації, що має бути проілюстрована клінічним матеріалом (поза- та внутрішньо ротові фото пацієнтів, дані рентгенологічних досліджень, цифрові відеозаписи при виконання клінічних проб), відобразити основні етапи лікування і завершуватися аналізом результатів лікування. Така презентативна

форма захисту історії хвороби сприяє формуванню клінічного мислення у майбутніх спеціалістів.

Крім того, постає необхідність створення комп'ютерних тренінгових програм, якими можна було б користуватися не тільки в спеціалізованих центрах, але й безпосередньо на робочому місці та вдома он-лайн. Ця робота трудомістка, але в достатній мірі перспективна.

В останній час професорсько-викладацький склад академії активно впроваджує при читанні лекцій і проведенні практичних занять мультимедійні презентації (формат Power Point), широко використовуються в практичній діяльності електронні бази даних Cochrane, Medline, OVID, EBSCO, Eric та ін., програми для перегляду та аналізу цифрових рентгенівських знімків. Використання цих програм сприяє якісному засвоєнню матеріалу і підвищує ефективність навчання.

Система освітньої діяльності, що існує в Українській медичній стоматологічній академії, відповідає міжнародному рівню стандартів якості і представлена сучасною програмою безперервної освіти, а методологія навчання в академії базується на повноцінному методичному забезпеченні усіх дисциплін.

З метою самопідготовки впроваджено систему дистанційного навчання, на багатьох кафедрах створені сайти в інтернеті з розміщенням матеріалів лекцій, практичних занять, матеріалів самопідготовки. Співробітники кафедр постійно підвищують якість викладання, приділяючи особливу увагу удосконаленню форм і методів контролю знань лікарів-курсантів.

У ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» забезпечене впровадження у навчальний процес сучасних інформаційних технологій. З цією метою в бібліотеці функціонує сектор електронних каталогів та бази даних, який стає у нагоді при написанні рефератів, статей тощо. Безпосередньо на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів створено електронну базу даних з пошуковою системою, що містить більше 150 тисяч джерел літератури, які стосуються різних розділів ортодонції.

Під час занять на курсі ортодонтії лікарі повинні за два місяці засвоїти 23 розділи із спеціальності «Ортодонтія». Найбільш складною та важливою для практики є клінічна ортодонтія, що складається з 9 розділів. Тестовий комп'ютерний контроль знань є важливою складовою частиною післядипломного навчання, тому на кафедрі складений тестовий контроль для атестації лікарів.

Навчальна комп'ютерна програма має відповідати певним стандартам, які дозволяють викладачу обирати оптимальну за своїми параметрами для розв'язання конкретних задач:

- врахувати швидкість сприйняття навчального матеріалу, розбору прикладів, методів розв'язання типових задач;
- закріплення навичок розв'язання типових задач;
- забезпечувати можливість самоконтролю якості засвоєних знань та навичок;
- прищеплювати навички аналітичної і дослідницької діяльності;
- заощаджувати час лікаря-курсанта, необхідний для вивчення певної теми.

Комп'ютерна навчальна програма, створена розробленим на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів ортодонтії, на відміну від звичайних занять дає можливість опанувати теоретичний матеріал, вирішити клінічні задачі, в яких відображені різноманітні варіанти етіології, патогенезу, клінічних проявів зубощелепно-лицевих аномалій, різні методи лікування у віковому аспекті, тобто відтворити клінічну ситуацію «лікар-хворий».

Навчальна комп'ютерна програма з розділу «Клінічна ортодонтія» реалізована у вигляді тестових завдань-запитань, на які пропонується від 3 до 5 варіантів відповідей. Одна з них є найбільш повною і правильною і оцінюється в 100 балів, що свідчить про відмінні знання.

З розділу «Клінічна ортодонтія» складено 444 тестових завдання. Для проведення диференційованого навчання (одночасно приїздять лікарі-ортодонтити з різним клінічним стажем, лікарі – дитячі стоматологи, лікарі-

інтерни) умовно всі завдання поділені на п'ять груп складності: I – 100%, II – 90%, III – 80%, IV – 60%.

Розроблені тести повністю відповідають змісту навчальної програми. У режимі тренінга лікарю-ортодонту з блоку питань системою автоматично відбирається 40-50 питань. Після завершення тестування навчальна тестова програма дозволяє перевірити правильність відповідей, переглянути питання, на які курсант відповів невірно та продивитись рекомендовану літературу по цій тестовій задачі.

Проте, не зважаючи на великі можливості та зручність використання комп'ютерних технологій навчання, не можна недооцінювати важливу роль викладача та перекладати всі функції з навчання курсантів на комп'ютерний ресурс. Тому особливої уваги заслуговує раціональний розподіл навчального матеріалу між викладачем і комп'ютером. Відображення основних проблем навчальної дисципліни, шляхи їх розв'язання, лекційний матеріал, клінічні розбори, практичні та семінарські заняття мають залишатися за викладачем.

Висновки. Отже, забезпечуючи високі стандарти післядипломної освіти лікарів-курсантів, що навчаються на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», інформаційні та мультимедійні технології створюють сприятливі умови для оптимізації навчального процесу, формування клінічного мислення, засвоєння практичних навичок і реалізації ідеї самовдосконалення, коли курсант зможе виховати в собі потребу до безперервного навчання, відповідальність за власну освіту та повною мірою розкрити свій творчий потенціал.

Література

1. Постанова кабінету міністрів України «Про затвердження державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006-2010 роки» від 7 грудня 2005 року, №1153
2. Круглик В.С. Концепція сучасного педагогічного програмного засобу. //Інформаційні технології і засоби навчання. Електронне наукове фахове видання. Випуск 3, 2007р.

3. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-20015 роки: Закон України//ВВР України. 2007. - №12. С. 102.
4. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання: Умови застосування: навч. посіб. – 3-є вид. /В.М. Кухаренко, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротинко – Х.: НТУ «ХП»; Торсінг, 2002. – 320 с.
5. Кайдалова Л.Г. Модульна технологія навчання. Навч.-метод. посіб. Для викладачів та студ. вищ. навч. закл./ Л.Г. Кайдалова, З.М. Мнушко – Х.; Вид-во НФАУ, 2002. – 86 с.
6. Єщенко А.В. Використання дистанційного навчання в системі післядипломної освіти: сучасне і майбутнє/А.В.Єщенко// Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2013. - № 2 (10). – С. 5-10.
7. Юзбашева Г.С. Дистанційне навчання у післядипломній освіті як науковий суспільний пріоритет/Г.С.Юзбашева//Педагогічний альманах. – 2011. - Вип.11. – С. 220-226.